دور و نزدیک

درگیری معترضان مصری و پلیس

■ **شرق:** در پی برگزاری دومین مرحله از انتخابات پارلمانی مصر، روز گذشته درگیری‌های شدیدی در مقابل مقر نخست‌وزیری مصر در قاهره میان تظاهرکنندگان و نیروهای امنیتی و پلیس این کشور روی داد که طی آن دست‌کم ۵۰ نفر زخمی شدند.

انتشار تصویر نخستین ناو هواپیمابر چین

■ **آسوشیتدپرس:** ماهواره یک شرکت تجاری آمریکایی تصویری از یک ناو هواپیمابر در دریای زرد را منتشر کرده که بنا به گفته این شرکت، نخستین ناو هواپیمابر چین است. این تصویر، ناو چینی را در حالی نشان می‌دهد که مشغول گشت‌زنی آزمایشی در دریای زرد است.

شلیک به قزاق‌های معترض

■ **بی.بی.سی:** بین تظاهرکنندگان معترض و ماموران پلیس قزاقستان در غرب این کشور درگیری خونین روی داد. به گفته شاهدان، نیروهای امنیتی به سوی چندهزار کارگر نفتی که در اعتراض به اخراج و کمبود دستمزد در میدان مرکزی شهر جانائوزن اجتماع کرده بودند، آتش گشودند و تعدادی از آنان را کشتند و شماری را زخمی کردند.

تنش در روابط آنکارا – پاریس

■ **ایلنا:** ترکیه اعلام کرد در صورت تصویب لایحه مجازات منکران نسل‌کشی ارامنه در مجلس فرانسه، سفیر خود را از پاریس فرا می‌خواند و روابط خود را با فرانسه کاهش خواهد داد. هیات دولت فرانسه لایحه‌ای را به مجلس این کشور ارایه کرده افرادی که منکر قتل عام ارامنه در دوران عثمانی شوند به یک سال حبس و جریمه‌ای معادل ۴۵هزار یورو محکوم خواهند شد.

ایسلند، فلسطین را به رسمیت شناخت

■ **خبرگزاری آلمان:** ایسلند کشور مستقل فلسطین را به رسمیت شناخت. ایسلند، اولین کشور اروپای غربی است که فلسطین را به‌عنوان کشوری مستقل به رسمیت می‌شناسد و روابط دیپلماتیک با این کشور را آغاز می‌کند.

«دوئل شش به یک» با اوباما

■ ایران، محور آخرین مناظره جمهوری‌خواهان بود

شرق: پنجشنبه شب، شش داوطلب نامزدی حزب جمهوری‌خواه در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۱۲، آخرین تلاش‌های خود در آخرین مناظره تلویزیونی را به کار بستند.

آخرین مناظره پیش از برگزاری انتخابات مقدماتی سال آینده است که از سوم ژانویه آغاز می‌شود. این داوطلبان در طول دو ساعت مناظره تلویزیونی که به طور مستقیم از شبکه خبری فاکس‌نیوز پخش شد، علاوه بر پاسخگویی به پرسش‌های مطرح شده درباره سیاست داخلی و روابط خارجی، از مواضع خود دفاع کردند و به انتقادهای رقبایشان پاسخ دادند. مناظره در شهر سو در ایالت آیووا، محل برگزاری نخستین انتخابات مقدماتی حزب جمهوری‌خواه برگزار شد و ایران مهم‌ترین موضوع مطرح شده در رابطه با سیاست خارجی مناظره بود. میت رامنی، نیوت گینگریچ، ریک پری، ریک سانتوروم، میشل باکمن و ران پل، شش نامزد حاضر در مناظره بودند.

میت رامنی، فرماندار سابق ایالت ماساچوست و از کاندیداهای پیشتاز جمهوری‌خواه در این مناظره از برخورد دولت باراک اوباما با ایران بر سر موضوع هواپیمای بدون خلبان آمریکایی انتقاد کرد. به گفته رامنی آنچه او سیاست «خواهش از ایرانی‌ها»ی اوباما می‌نامید برای پس‌گرفتن هواپیمای ساقط شده ضعیف بوده است.

رامنی مدعی شد که ضعف باراک اوباما باعث بروز رفتار تهاجمی از سوی دیگران شده است. ریک پری، فرماندار تگزاس هم معتقد بود که ایالات متحده باید یا این هواپیما را پس می‌گرفت یا منهدم می‌کرد. پری گفت: اوباما راه سومی را برگزیده و آن ضعیف‌ترین و بدترین گزینه ممکن بوده است. او در ادعایی مداخله‌جویانه مدعی شد که اوباما برای حمایت آشکار یا پنهان از معترضان به نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری ایران در سال ۲۰۰۹، فرصت کافی داشت ولی چنین کاری را انجام نداد. ران پل، از نمایندگان تگزاس در مجلس نمایندگان آمریکا هم در این مناظره از برخورد ایالات متحده با برنامه اتمی ایران انتقاد کرد و اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران را عامل تشویق این کشور به حرکت به سوی به دست آوردن سلاح هسته‌ای دانست. او گفت هیچ مدرکی وجود ندارد که نشان دهد ایران سلاح هسته‌ای دارد. با این حال میشل باکمن دیگر نماینده جمهوری‌خواه مجلس نمایندگان آمریکا که از شخصیت‌های مورد حمایت تی‌پارتی است، با رد سخنان پل مدعی شد ایران از سلاح اتمی علیه اسراییل و آمریکا استفاده خواهد کرد. این در حالی است که جمهوری اسلامی بارها ادعای غرب برای دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای را رد کرده است.

ریک سانتوروم، سناتور سابق پنسیلوانیا هم در رد سخنان پل گفت آمریکا باید از آمادگی حمله به تاسیسات اتمی ایران برخوردار باشد. جمهوری‌خواهان با وجود سیاست خارجی نسبتا موفق اوباما، رییس‌جمهوری کنونی را در برخورد با جمهوری اسلامی ایران یا تنها گذاشتن هم‌پیمانان سابق ایالات متحده (حسنی مبارک) ملامت می‌کنند. آنها چه از حیث نامزدها و چه از حیث پایگاه اجتماعی به سه گروه تقسیم می‌شوند که شکاف میان آنها بسیار عمیق است:

– محافظه‌کاران اقتصادی و اجتماعی یا جمهوری‌خواهان سنتی که خواهان کاهش مالیات‌ها و اجرای سیاست‌های اجتماعی مبتنی بر مذهب هستند.

– آزادی‌گرایان که دولت فدرال را کوچک می‌خواهند و مالیات‌ها را حداقل، اما در عین حال طرفدار سیاست‌های انزواگرایانه در سیاست خارجی هستند و مخالف جنگ.

– گروه جنبش چای که دیدگاه‌هایی افراطی در باب مهاجرت و برنامه‌های رفاهی دولت دارد.

نفر اول سمت چپ مجری برنامه/ عکس: رویترز

نام نامزدها	سیاست‌ها
میت رامنی	اجرای بیمه‌های همگانی در ایالت ماساچوست، عدم مخالفت با ازدواج همجنس‌گرایان
ریک پری	قبلا عضو حزب دموکرات بوده، عدم حساسیت به مجادلات نژادی، نرم در موضع مهاجرت، واکسیناسیون دختران دبیرستانی
نیوت گینگریچ	سه بار ازدواج، دلالی سیاسی، سوابق همکاری با دموکرات‌ها
ران پاول	مخالف حضور نظامی آمریکا در دیگر نقاط جهان، قایل به تعطیل شدن بخش عمده‌ای از دولت فدرال
میشل باکمن	از جنبش چای، افراطی مذهبی تا حد باور به اطاعت زن از شوهر
ریک سانتوروم	رییس مجمع جمهوری‌خواهان در سنای آمریکا

حبس نمادین برای شیراک

یورونیوز: دادگاهی در پاریس برای ژاک شیراک رییس‌جمهوری پیشین فرانسه حکم دو سال زندان به خاطر سوءاستفاده از اموال عمومی صادر کرد. این حکم به دلیل کهولت شیراک اجرا نخواهد شد. پرونده شیراک مربوط به دهه ۹۰ میلادی است که او شهردار پاریس بوده است.

آمریکا قذافی را کشت

العربیه: نخست‌وزیر روسیه آمریکا را به کشتن رهبر سابق لیبی متهم کرد. پوتین گفت: «هواپیماهای بدون سرنشین به کاروان قذافی حمله کردند؛ سپس نیروهای ویژه آمریکایی که نباید در آن محل حضور داشته باشند شبه‌نظامیان را به آنجا برده و بدون محاکمه و تحقیق او را کشتند.» آمریکا این ادعا را «سخیف» خوانده است.

دومین حبس ابد برای شغال

خبرگزاری آلمان: ایلیچ رامیرز سانچز الیاس، مشهور به کارلوس، برای بار دوم در دادگاهی در پاریس به حبس ابد محکوم شد. این تروریست ونزوئلایی‌تبار که سال‌های طولانی از عمرش را در لیبی گذراند، مسوولیت چندین عملیات تروریستی در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی را بر عهده دارد. او در دفاعیاتش خود را یک «شهید انقلابی» خواند.

پیش‌نویس قطعنامه روسیه درباره بحران سوریه

شرق: نماینده روسیه در سازمان ملل می‌گوید که این کشور پیش‌نویس قطعنامه جدیدی را برای حل بحران سوریه به شورای امنیت ارایه کرده که در آن بر احترام به حقوق‌بشر تاکید شده است. به گزارش ایسنا، نماینده روسیه این پیش‌نویس را برای خروج سوریه از بحران ارزیابی کرده و می‌گوید: «این پیش‌نویس به دمشق کمک خواهد کرد تا از وضعیت کنونی‌اش عبور کند.» به گفته سفیر روسیه در سازمان ملل، پیش‌نویس این قطعنامه به استفاده نامناسب از زور از سوی مقامات سوری اشاره دارد اما به هیچ‌وجه تحریم‌ها علیه این کشور را جایز نمی‌داند. این پیش‌نویس همچنین از مقامات سوری خواسته است تا هرچه زودتر تحقیقات مستقل و بی‌طرفانه‌ای را درخصوص نقض حقوق‌بشر در سوریه به عمل آورد و از مقامات سوری خواسته تا در قبال مخالفانی که خواستار آزادی بیان و تظاهرات مسالمت‌آمیز هستند، تغییر موضع دهد و درخصوص کشته شدن غیرنظامیان و نیروهای امنیتی سوریه هرچه زودتر تحقیقات لازم به عمل آید. چورکین همچنین تاکید کرد که باید به کشورهای عضو اتحادیه عرب این پیام منتقل شود که تلاش‌های خود را برای همکاری با دولت سوریه افزایش دهند و طرح اعزام ناظران این اتحادیه را به سوریه به اجرا درآورند. این در حالی است که دمشق هنوز به اتحادیه عرب پاسخ قطعی نداده است. سوریه می‌گوید که قطعنامه اتحادیه عرب را پس از اصلاحاتی به اجرا در خواهد آورد. با این وجود، ارایه پیش‌نویس از سوی روسیه به شورای امنیت واکنش‌های متفاوتی در پی داشت. «ژیرار ارنو»، نماینده دایم فرانسه در سازمان ملل پس از ارایه این پیش‌نویس این اقدام را «تحول بزرگ» خوانده و در بیانیه‌ای که در سایت نمایندگی فرانسه منتشر شده، گفت: «فکر می‌کنم این یک تحولی بزرگ است. روسیه بالاخره تصمیم گرفت از حالت جمود خارج شود و در مورد سوریه طرحی ارایه کند.» با این حال نماینده دایم فرانسه در سازمان ملل معتقد است که این طرح به بازنگری و اصلاحات بیشتری نیاز دارد. آمریکا در مورد طرح روسیه اعلام کرده است پیش‌نویس قطعنامه «حاوی بندهای غیرقابل قبول است.» هیلاری کلینتون، گفت: «پیش‌نویس قطعنامه روسیه دربردارنده بندهایی است که ما آنها را قبول نداریم و مقامات روسی نیروهای امنیتی سوریه و مخالفان را به یک اندازه متهم به اعمال خشونت کرده‌اند و این چیزی است که از سوی آمریکا قابل قبول نیست.» پیتر ویتیش، نماینده آلمان در سازمان ملل نیز مدعی شد که این پیش‌نویس باید پیگرد قانونی مقامات سوریه به را دلیل آنچه که وی نقض حقوق‌بشر خواند، شامل می‌شد. همزمان از سوریه خبر می‌رسد که در درگیری‌های «ارتش آزاد سوریه» با «ارتش سوریه» ۳۵ نفر از نظامیان سوری کشته شدند. براساس گزارش‌های سازمان ملل بیش از پنج هزار نفر در ناآرامی‌های سوریه کشته شده‌اند که از این میزان یک پنجم آن به طرفداران بشار اسد تعلق دارد. در این راستا یکی از دیپلمات‌های سابق سوریه که از اعضای شورای مخالفان سوریه در استانبول است می‌گوید که این شورا، ارتش آزاد سوریه را به‌عنوان مخالف به رسمیت نمی‌شناسند. به نوشته تودیززمان، «محمود بسام عمادی»، همچنین درخصوص گروه «ریشه مردمی» که به‌تازگی خود را به‌عنوان مخالف حکومتی سوریه مطرح کرده است، گفت: «چون این ناآرامی‌ها خودجوش است، نمی‌توان آن را به نام گروه خاصی ثبت کرد. همه گروه‌ها باید درخصوص بحران جاری در کشور به اتحاد و یکپارچگی برسند.» از طرفی فردریک هوف مسوول پرونده سوریه در وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد مخالفان دولت دمشق طرحی در دست دارند که به موجب آن بشار اسد می‌تواند بدون اینکه تحت تعقیب قانونی قرار گیرند به کشور دیگری پناهنده شود.

قاب روز

زینب خواجه، وبلاگ‌نویس و فعال سیاسی سرشناس بحرینی درحالی‌که به او دستبند زده بودند، بازداشت شد. پلیس هنگام بازداشت او برای متفرق کردن معترضان از گاز اشک‌آور و نارنجک‌های صوتی استفاده کرد.

عکس: بی.بی.سی

ادامه از صفحه اول

خروج آمریکایی‌ها و آینده عراق

از سال ۱۹۲۱ که رژیم پادشاهی عراق شکل گرفت، به دلیل شرایط محیطی همواره اقلیت بر اکثریت حاکم بود. این وضعیت اندکی پس از کودتای عبدالکریم قاسم در سال ۱۹۵۸ تغییر کرد و اکثریت حاشیه‌نشین با استفاده از شرایط به وجود آمده توانستند نقش فعال‌تری در عرصه‌های سیاسی عراق ایفا کنند اما با کودتای عبدالسلام عارف در سال ۱۹۶۳ بار دیگر اکثریت ملت عراق به حاشیه رانده شدند زیرا تشدید نگرش‌های قومیتی و پان‌عربیستی فرصت مشارکت را مجددا از اکثریت گرفت. اوج سرکوب اکثریت، در دوران حاکمیت سیاه صدام حسین بود که در آن دو طیف مهم عراقی یعنی شیعیان و کردها به شدت سرکوب شدند. در چنین فضایی جامعه عراقی برای پذیرش یک «منجی» خارجی کاملا آماده بود بنابراین ورود نیروهای آمریکا برای سرنگونی دیکتاتور سابق عراق با رضایت نسبی اکثریت مواجه شد اما استراتژی جورج بوش رییس‌جمهوری سابق آمریکا صرفا مبتنی بر آزادسازی مردم عراق نبود بلکه در چارچوب طرح خاورمیانه جدید بازتعریف شده بود. هدف آمریکا تکرار تجربه خود در ژاپن پس از جنگ دوم جهانی بود، زیرا عراق گزینه کاملا مناسبی برای حضور دایمی نیروهای آمریکا به شمار می‌رود. تلقی آمریکا این بود که رژیم‌های شکننده موجود در ساحل جنوبی خلیج‌فارس نمی‌توانند در دراز مدت منافع استراتژیکی آمریکا را در منطقه تامین کنند. از این‌رو در صورت بروز ناآرامی‌ها در کشورهای عرب حوزه خلیج‌فارس، عراق می‌تواند جایگزین مناسبی برای پایگاه‌های آمریکا باشد. اما حضور ۹ ساله نیروهای آمریکا در عراق هزینه انسانی و مالی سنگینی برای پنتاگون به همراه داشت.

برآیند این حضور، کشته شدن بیش از پنج هزار نفر و مجروح شدن بیش از ۳۰ هزار نفر از نیروهای نخبه آمریکا بود. علاوه براین، آمریکا ناچار بود برای حضور نیروهای خود در عراق هر ثانیه پنج هزار دلار هزینه کند که این امر برای اقتصاد شکننده آمریکا قابل تحمل نبود. برابر گزارش رسانه‌ها و سازمان‌های مالی و اقتصادی جهان، آمریکا در طول ۹ سال گذشته حدود ۱۷۵۰ میلیارد دلار در عراق هزینه کرده است. در عراق نیز طولانی شدن حضور نیروهای آمریکا، به شکل‌گیری گروه‌های مسلح برای مقابله با نیروهای آمریکا منجر شد، زیرا مردم عراق بخشی از ناامنی‌ها را معلول دخالت آمریکا در مسایل داخلی و امنیتی این کشور می‌دانند. تحولات اخیر خاورمیانه و شکل‌گیری بهارعربی در واقع پازل سیاسی جدیدی را برای این منطقه حساس ترسیم کرد. با سرنگونی دیکتاتورهای هم‌پیمان آمریکا در مصر، تونس، لیبی و یمن شرایط جدیدی در منطقه به وجود آمد که این شرایط با راهبرد امنیتی آمریکا همخوانی ندارد. هرچند خروج نیروهای آمریکا از عراق بر اساس توافقنامه امنیتی بغداد- واشنگتن صورت گرفت اما این خروج نقش هژمونی آمریکا را به شدت کاهش داد. این موافقتنامه در نوامبر ۲۰۰۸ در آخرین سال ریاست‌جمهوری جورج بوش امضا شد اما آمریکا تلاش کرد تا بخشی از نیروهای زبده خود را با گرفتن مصونیت قضایی، در عراق باقی بگذارد. مخالفت فراکسیون‌های اکثریت در پارلمان عراق با دادن مصونیت قضایی به نیروهای آمریکا موجب شد تا پنتاگون بندهای موافقتنامه امنیتی بغداد - واشنگتن را عملیاتی و نیروهای خود را از عراق خارج کند. با خروج نیروهای آمریکا از عراق درخشان‌ترین فصل کارنامه دولت نوری‌المالکی رقم زده شد زیرا سیاست نوری‌المالکی بر حفظ استقلال ملی عراق تکیه دارد. اکنون دو نگاه کاملا متفاوتی درخصوص آینده سیاسی و امنیتی عراق پس از خروج نیروهای آمریکا وجود دارد. نگاه اول این است که اقلیت عراقی سقف مطالبات خود را برای در اختیار گرفتن اهرم‌های قدرت افزایش خواهند داد. اعلام مناطق فدرالی در استان‌های دیاله، الانبار و صلاح‌الدین از سوی اقلیت عراق که به صورت یک‌جانبه انجام شد نوعی زورآزمایی اقلیت با دولت نوری‌المالکی تلقی می‌شود. این خود گردانی سر انجام به مرکز گریزی اقلیت و گسست از حاکمیت فراگیر عراق منجر خواهد شد و گستره حاکمیت دولت مرکزی را با مشکل مواجه خواهد کرد. نگاه دوم این است که خروج نیروهای آمریکایی از عراق به شکل‌گیری یک نظام امنیتی بومی که در آن همه طیف‌های سیاسی عراق مشارکت خواهند داشت، کمک خواهد کرد. بنابراین وحدت و همکاری طیف‌های عراقی اعم از کرد، شیعه و سنی و کاهش وابستگی این طیف‌ها به محیط پیرامونی خود می‌تواند شاخص‌های امنیتی و سیاسی عراق را بر اساس استقلال ملی تعریف کند. در غیر این صورت، ممکن است شرایط لبنان در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی از قرن گذشته بر عراق حاکم شود و طیف‌های عراقی به تقابل مسلحانه با یکدیگر بپردازند. تقابل احتمالی طیف‌های موجود در عراق به‌طور طبیعی تاثیرات خود را بر کشورهای همجوار عراق باقی خواهد گذاشت و منطقه را وارد یک بحران سیاسی و امنیتی جدیدی خواهد کرد.

* **کارشناس مسایل عراق**

در این روز

۱۷ دسامبر ۲۰۱۰

کبریت بهار عربی شعله کشید

■ محمد بوعزیزی جوان تونسی، در اعتراض به توقیف چرخ‌دستی‌اش با آتش زدن خود، شعله بهار عربی را برافروخت. جوان ۲۶ ساله تونسی که از پیدا کردن شغلی آبرومند ناامید شده بود و مورد آزار و اذیت پلیس قرار گرفته بود، خود را جلو چشم مردم در یک مکان عمومی آتش زد و داستانش به سرعت از مرز شهر کوچکش خارج شد و با اعتراضات مردمی همراه شد. شعله‌های این آتش سرانجام به کاخ ریاست‌جمهوری زین‌العابدین بن‌علی رسید و او فرار را بر قرار ترجیح داد.